

Лучијана
Паризи

За една шизогенеза на половата разлика

Линијата на настанувањето не е одредена од точките кои таа ги поврзува, или пак од точките кои ја сочинуваат, туку сосема спротивно, таа минува помеѓу точките, влегува отседе, врви вертикално од првозабележаните точки па оди трансверзално до одредишната врска со оддалечени или соседни точки.¹

Ако поимот киборг нè натера одново да обмислиме што е женскоста и што прави феминистичката политика, тогаш е важно да се запрашаме кои се новите модалитети на половата разлика кои се раширија од неговото појавување. На пример, едно повнимателно разгледување на киберфеминистичката литература го открива делото на Седи Планта (Sadie Plant) како безмалку редок исклучок во критичките дебати околу проблемите на половото отелотворување и бестелесност, наметнати од биоинформатичките капиталистички технологии, бидејќи е насочено кон соодавање на нови модалитети на пол.² Планта не ја ограничува својата критичка проникливост само на информатичките науки за да ги повтори доминантните културни конструкции за женскоста во однос на машините, туку јасно предлага нов метод на размислување за женскоста кој се шири кон една онтологија на настанување, наместо да тапка во репрезентативната рамка на женскиот идентитет.

Luciana
Parisi

For a Schizogenesis of Sexual Difference

A line of becoming is not defined by points that it connects, or by points that compose it; on the contrary, it passes between points, it comes up through the middle, it runs perpendicular to the points first perceived, transversally to the localizable relation to distant or contiguous points.¹

If the notion of the cyborg has forced us to rethink what femininity is and what a feminist politics does then it has become important to ask which are the new modalities of sexual difference that have sprawled in its aftermath? For example, a closer look at cyberfeminist literature sees Sadie Plant's work as an almost unique exception in critical debates about the problems of sexual embodiment and disembodiment posed by bioinformatic capitalist technologies, as it is geared towards the production of new modalities of sex.² Plant does not limit her critical insights into information sciences to a reiteration of the dominant cultural constructions of femininity in relation to machines, but clearly proposes a new method to think of femininity that stretches towards an ontology of becoming rather than dwelling upon the representative framework of women's identity. The same cannot be said for the recently published cyberfeminist literature that has seen a significant dis-intensification of innovative critique after the critical hype of the 90s, which is now revamping fa-

Истото не би можело да се рече за неодамна издадената киберфеминистичка литература која, по оној значаен наплив во деведесеттите, бележи значително обесилување од иновативна критика, и којашто ги обновува познатите поими за отелотворување, ставајќи ја женскоста во една веќе утврдена шема (доминантна идеологија, означувачки структури, системи на репрезентација).³ Во овој случај, сфаќањето на женскоста е прилагодено да соодветствува на положбата на телото со фрагментирани категории на репрезентација: црно и бело, хомосексуален и хетеросексуален, работничка класа и средна класа итн. На сличен начин, врската со машините постојано е оптоварена со проблемите околу користењето, интерфејсот и пристапноста, кои одново воведоа едно онтолошко отстојание меѓу мислењето и дејствувањето, умот и телото итн. Ова не значи дека овие работи не се од важност во контекстот на биоинформатичкиот капитализам. Напротив, со оваа статија сакам да укажам дека за да се сфати нивната важност тие треба да се нурнат во едно пошироко поле на односи, коешто ќе стане јасно малку подоцна, и коешто содржи збирови на промени и диференцијации низ скали на мерење и прагови. Значи, на врската помеѓу женскоста и технологијата во оваа статија ќе ѝ се пријде од едно ново гледиште кое се протега до онтологијата на настанувањето, истовремено посочувајќи ги онтолошките проблеми на киберфеминистичкиот политички корсокак помеѓу есенцијализмот и конструктивизмот.

Во моментот е битно да се нагласи дека новите модалитети на половата разлика, кои од неодамна влијаат врз феминистичката политика, главно се поткрепени со теории на постфеминизмот или постродовиот феминизам.⁴ Пред да го објасниме влијанието на овие теории, можеби ќе биде од значење да ја

miliar notions of embodiment locating femininity in a pre-established grid (dominant ideology, signifying structures, systems of representation).³ In this case, the notion of femininity has been readjusted to rematch the position of the body with the fragmented categories of representation – white and black, gay and straight, working class and middle class and so on. Similarly, the relation with machines has been congealed around issues of usability, interface, and access that have reinstalled an ontological distance between thinking and doing, mind and body and so on. This is not to say that these issues are unimportant in the context of bioinformatic capitalism. On the contrary, this article suggests that to grasp their importance, they need to be plunged in a wider field of relations, which accounts, as it will become clearer later, for assemblages of change and *differentiation* across scales and thresholds. In this article then the relation between femininity and technology will be approached from a new standpoint that pushes further the ontology of becoming whilst indicating the ontological problems of the cyberfeminist political impasse between essentialism and constructivism.

At this point, it is important to highlight that new modalities of sexual difference recently influencing feminist politics have been mostly sustained by theories of post-feminism or post-gender feminism.⁴ Before explaining the implications of these theories, it might be relevant to highlight the crucial role that scientific theories and technolo-

нагласиме клучната улога што ја одиграа научните теории и технологии на комуникација и размножување во културната политика на родот.⁵ Во книжевноста на киберпанкот, а посебно во делата на Октавија Е. Батлер (Octavia E. Butler), новите модалитети на половата разлика се во крајна мера изложени на начинот на кој кибернетичките биотехнологии го изменија нашето поимање за женскоста и телото.⁶

Уште во раните деведесетти години, поимите „киборг“ и „ситуирани знаења“ на Дона Харавеј (Donna Haraway) станаа клучни за истражувањето на културната, политичката и економската трансформација на капитализмот, кој сè повеќе вложува во информатичките науки и технологии.⁷ Харавеј зборуваше за еден нов режим на контрола на информациите којшто работи преку мрежи на комуникација и доведува до разложување на дисциплинарните начини на индивидуација - видови (класификација на животни, луѓе), категории (класа, род, раса), човек и машина итн. Нејзината визија се поклопи со тврдењето на Делез за трансформацијата на Фукоовото (Foucault) дисциплинарно општество во поимот на контролирано општество⁸ на Бароу (Burrough), или со италијанската расправа за автономијата на „Општиот интелект“, пошироко објаснета во делото *Имјерија*⁹ на Негри (Negri) и Харт (Hardt). Методот со кој Харавеј ѝ пристапи на науката и технологијата беше насочен кон обичниот јазик на информациите, којшто посредува помеѓу природата и културата. За Харавеј, битката помеѓу есенцијализмот и конструктивизмот е надмината во интегрираниот јазик на информациите што ја приопштува и материјалноста и дискурсивноста.¹⁰ Информатичкиот капитализам нѝ го дава киборгот и една нова онтологија, којашто се коси со метафизиката на есенцијализмот: природа и култура, женскост и машкост, емоција и разум, ум и тело, човек и машина.

gies of communication and reproduction have played in the cultural politics of gender.⁵ In cyberpunk literature, and particularly in the work of Octavia E. Butler, the new modalities of sexual difference are extremely exposed to the way cybernetic biotechnologies have changed what we take femininity and the body to be.⁶

Since the early 90s, Donna Haraway's notions of the "cyborg" and "situated knowledges" have become crucial to investigate the cultural, political and economic transformation of capitalism increasingly investing in information sciences and technologies.⁷ Haraway talked of a new regime of information control operating through networks of communication and inducing the breaking down of disciplinary modes of individuation – species (break down of animal, human), categories (class, gender, race), human and machine and so on. Her vision echoed Deleuze's argument about the transformation of Foucault's disciplinary society into Burrough's notion of control society⁸, or the Italian autonomia's argument of the "General Intellect", extensively discussed in Negri and Hardt's *Empire*.⁹ Haraway's method of approaching science and technology focussed on the common language of information that mediates nature and culture. For Haraway the battle between essentialism and constructivism has been overcome in the integrated language of information encompassing both materiality and discursivity.¹⁰ Information capitalism gives us the cyborg and a new ontology, which challenges the metaphysics of essentialism: nature and culture, femininity and masculinity, emotion and rationality, mind and body, human and machine.

Прашањето за телото и материјалноста тогаш е вpletкано со поимот информација. Битно е, сепак, да се разлабават ваквите врски, и да се запрашаме: каков вид јазик е информацијата? Дали критичкиот корсо-как помеѓу есенцијализмот и конструктивизмот се надминува со помош на семантичка мрежа? Може ли онтологијата да се изведе од епистемологијата? Дали науката е исклучително дискурс? Дали политиката на телото се поклопува со техно-научната кодификација?

Така, на пример, во теоријата за информации на Шенон (Shannon) се вели дека семантичките аспекти на комуникација се небитни за инженерските проблеми.¹¹ Еден суштински проблем на комуникацијата е тоа што системот мора да биде осмислен за да функционира во секој можен избор, а не само во еден, т.е. во лингвистичкиот. Честопати пораките имаат значење во смисла на тоа дека тие упатуваат или се однесуваат на некои системи со извесен физички или концептуален ентитет. Сепак, битно е тоа што актуелната порака е само една, избрана од повеќе можни пораки, што пак, при, нејзиното создавање не е познато. На сличен начин, Бејтсон (Bateson) укажува на тоа дека информацијата не може да се претстави во просторот, да се измери, и да се локализира. Информацијата нема димензија. Таа претставува една бесконечна дробка која во себе содржи нумерички низи или алгоритми, каде што квантитетот е секогаш приближен.¹² Информацијата подразбира екстра-лингвистички редуванци, т.е. заднински шум, кои имаат клучна улога во пренесувањето на пораките.

На сличен начин, во молекуларната биологија информациите не соодветствуваат на лингвистичката кодификација и на семантичката содржина. Во природните науки, централната догма на ДНК главно е анализирана од гледиште на културното означу-

The question of the body and materiality is then entangled with a notion of information. However, it is important to loose these ties and ask what kind of language is information? Is the critical impasse between essentialist and constructivist nature overcome by a semantic web? Can ontology be deduced from epistemology? Is science exclusively a discourse? Does body politics coincide with technoscientific codification?

For example, Shannon's information theory argued that the semantic aspects of communication are irrelevant to engineering problems.¹¹ A fundamental problem of communication is that the system must be designed to operate for each possible selection, not just the one – i.e., linguistic. Frequently messages have meaning; that is they refer to or are correlated according to some systems with certain physical or conceptual entities. Yet, what is important is that the actual message is one selected from a set of possible messages, which is unknown at the time of design. Similarly, Bateson points out that information cannot be spatialised, measured, localised. Information has no dimension. It is an infinite fraction that entails numerical patterns or algorithms where quantity is always approximate.¹² Information entails extralinguistic redundancies – i.e., background noise- that are crucial to the transmission of messages.

Similarly, in molecular biology, information does not correspond to linguistic codification and semantic content. In science studies, the central dogma of DNA has been mainly analysed from the standpoint of cultural signification. Although this analysis has importantly recon-

вање. Иако ваквата анализа на мошне важен начин повторно ги спои природните науки со културата во хуманистички науки, таа исто така отвори и битни прашања: како да ѝ пристапиме на материјалноста на информацијата? Доволно ли е да ја објасниме нејзината културна релевантност преку означување? Не ризикуваме ли притоа да го помешаме дискурсивното со материјалното? Пристапот кон овој проблем на Феликс Гатари укажа на тоа дека материјалноста не се објаснува ниту преку дадени суштини, ниту преку означувачки структури.¹³ Наместо тоа, приоѓањето кон материјалноста го налага развојот на една мешана семиотика, или склопови коишто се одговорни за врската помеѓу асемиотичките кодови (генетскиот материјал) со семиотичките асигнификации¹⁴ и режими на означување. Со други зборови, Гатари ја нагласува важноста на мешаната семиотика (или на машинските склопови: динамика на измазнетост и набразденост, циклус на диференцијација), укажувајќи на матрици кои ги преминуваат димензиите и нивните различни кодови - еден трансверзален пресек помеѓу виртуелно- неопределените, недискурсивни домени и постојните дискурсивни домени.¹⁵

Според тоа, возможно е да се пристапи кон информацијата без да се привилегираат лингвистичките означувања и семантичките содржини. Гилберт Сајмондон (Gilbert Simondon), на пример, се залага за едно поимање на информцијата како да е истовремено и квалитативна и квантитативна: пред-индивидуален и индивидуален интензитет или афект.¹⁶ Би било корисно да објасниме што подразбираме под интензитет. Ова е клучен поим во *философијата на разликата*, која има долга патека во западната мисла. Свикнати сме на философската традиција која оди од Платон, Декарт, Кант, Хегел, и тн. Сепак, философијата на разлика за којашто се залагаме, трансвер-

nedected science to culture in the humanities, it has also opened important questions: how do we approach the materiality of information? Is it enough to explain its cultural relevance through signification? Aren't we risking confusing the discursive with the material? Félix Guattari's approach to this problem pointed out that materiality is explained by neither given essences nor signifying structures.¹³ Rather, an approach to materiality necessitates the development of a mixed semiotic – or assemblages – accounting for the relation between a-semiotic encodings (genetic material) with semiotic a-significations¹⁴ and regimes of signification. In other words, Guattari stresses the importance of a mixed semiotics (or *machinic* assemblages: dynamics of smoothness and striation, a cycle of differentiation) arguing for matrices that cross dimensions and their various codings - a transversal intersection between virtual – indeterminate - nondiscursive domains and actuals, discursive domains.¹⁵

It is possible then to approach information without privileging linguistic significations and semantic contents. Gilbert Simondon for example argues for a notion of information that is at the same time qualitative and quantitative: pre-individual and individual intensity or affect.¹⁶ It may be useful to explain what we mean by intensity. This is a key notion in the *philosophy of difference*, which has a long trajectory in Western thought. We are used to the philosophical tradition that goes from Plato, Descartes, Kant, Hegel and so on. Yet the philosophy of difference we are arguing for transversally links Spinoza, Bergson, Whitehead, Foucault, Deleuze and Guattari and many more... The notion of intensity is to be found in

зално ги поврзува Спиноза (Spinoza), Бергсон (Bergson), Вајтхед (Whitehead), Фуко (Foucault), Делез (Deleuze), Гатари и многу други... Значењето на поимот интензитет може да се најде во *Еџикаџа* на Спиноза, каде тој тврди, спротивно од Декарт, дека нема две супстанци - *res extensa* и *res cogito*, или ум и тело, или бог и природа, нематеријално и материјално, кои го сочинуваат универзумот - туку една супстанца или мноштво составено од една бесконечност на атрибути и облици или модалитети кои се афекции на супстанцата, т.е., квалитативни степени на различје или интензитети.¹⁷ На тој начин, интензитетот истовремено содржи една разлика по вид и по степен, по квалитет и квантитет, чувство на настанување на супстанцата. На информацијата, како што тврди Сајмондон, не може однапред да ѝ се даде квантитет или квалитет - идентитет, туку таа треба да се замисли во еден процес на индивидуација којшто се движи од неодреденото кон одреденоста, од потенцијалното кон актуелизацијата.¹⁸ Така, за да ѝ се пристапи на материјалноста - екстралингвистичката реалност, од голема важност е да се позанимаваме со афективната смисла на информацијата - како интензивна диференцијација - каде пораките кои имаат смисла излегуваат од мешани семиотики, од кои лингвистичкото означување и содржина претставуваат само еден аспект. На тој начин, генетската информација, која ни одблизу не е предодредена како генетски означител или функција (каков што е случајот на фамозната информатичка единица на неодарвинистите¹⁹) е вмешана во еден процес на промени: начинот на кој генетската информација се организира во бактериски (нејадрови) и еукариотски (јадрови) клетки, т.е., треба да се поврзе со еден процес на диференцијација наместо предодредување. На пример, теоријата за ендосимбиоза на Лин Маргулис (Lynn Margulis) нуди едно сфаќање на еволуцијата

Spinoza's *Ethics* where he argues, contrary to Descartes, that there are not two substances – *res extensa* and *res cogita* or mind and body or god and nature, the immaterial and the material that form the universe – but one substance or multiplicity composed of an infinity of attributes and modes or modalities that are affections of the substance – i.e. qualitative degrees of difference or intensities.¹⁷ Intensity thus entails at the same time a difference in kind and degree – quality and quantity – a sense of becoming of substance. Information, as Simondon argues, cannot be given a priori quantity or quality – identity – but needs to be considered in a process of individuation moving from the indeterminate to determination – from potential to actualization.¹⁸ Thus in order to approach materiality – extralinguistic reality - it is crucial to engage with an affective notion of information – as *intensive differentiation* - where meaningful messages emerge out of a mixed semiotics, of which linguistic signification and content are only one aspect. Thus, genetic information, far from being predetermined as a genetic signifier or function – as with neodarwinians' famous information unit¹⁹ - is rather entangled to a process of change: the way genetic information becomes organized in bacterial (non-nucleated) and eukaryotic (nucleated) cells – i.e. it needs to be linked to a process of differentiation rather than predetermination. For example, Lynn Margulis's theory of endosymbiosis provides an understanding of evolution as ecologies of differentiation that challenge the Darwinian and neo-Darwinian evolutionary model based on gradual evolution of predetermined units – species or genes.²⁰ Endosymbiosis points at the dynamics of cellular self-organization starting from ecologies of molecular relations rather than originating from preconstituted points, such as the individual and the environment, genes and cells, simple and complex bodies. Endosymbiosis thus exposes genetic information to a process of becoming, which contributes to question the essentialist ontology of

како екологи на диференцијација кои му противречат на дарвинистичкиот и нео-дарвинистичкиот еволутивен модел, којшто се темели врз постепена еволуција на предодредени единки - видови или гени.²⁰ Ендосимбиозата укажува на динамиката на клеточната самоорганизација која започнува со екологи на молекуларни врски наместо да потекнува од предодредени точки како што се единката и околината, гените и клетките, простите и сложените тела. На тој начин, ендосимбиозата ги изложува генетските информации на еден процес на настанување, кој помага да се доведе во прашање есенцијалистичката онтологија на половата разлика, истовремено овозможувајќи еден пристап до материјата кој не е ограничен од семантичкиот конструктивизам. Ова не води кон едно поблиско соочување со онтолошкиот проблем на разликата.

Како да го надминеме критичкиот ќорсокак помеѓу есенцијализмот и конструктивизмот, водејќи сметка за несемантичката содржина на информациите? Би било корисно да се истакне дека во западната философска традиција есенцијализмот главно се засновува на постоењето на природни ноумени коишто се феномени независни од умот. Конструктивизмот, од друга страна, се засновува на природни феномени, т.е., на начинот на кој природните феномени му изгледаат на човечкиот ум. Општо кажано, може да се тврди дека онтолошкото нагласување на природните ноумени довело до реализам или до есенцијализам. Од друга страна пак, природните феномени го објаснуваат искуството како идејна категорија. Така, на пример, Сосир (Saussure) ќе рече дека категориите се произволни. Во неговата структурална рамка, секоја култура како да живее во различен свет.²¹ Би било корисно, исто така, да се нагласи дека лингвистичката конструкција на искуството се наоѓа

sexual difference whilst at the same time providing an approach to matter that is not confined to semantic constructivism. This leads us to engage more closely with the ontological problem of difference.

How do we overcome the critical impasse between essentialism and constructivism by accounting for the non-semantic content of information? It may be useful to point out that generally, in Western philosophical tradition, essentialism is predicated on the existence of natural noumena that are mind independent phenomena. Constructivism, on the other hand, is predicated on natural phenomena- i.e., the way phenomena appear to the human mind. Generally speaking, it is possible to argue that the ontological emphasis on natural noumena has lead to realism or essentialism. On the other hand, natural phenomena rather explain experience as a conceptual category. For example, Saussure would argue that categories are arbitrary. In his structural framework it is as if every culture lives in a different world.²¹ It may be useful also to point out that the linguistic construction of experience is at the very core of postmodern and postlacannian theories of identity.

во центарот на пост-модерните и пост-лакановски теории на идентитетот.

Ако сме решиле да го приближиме поимањето за женскоста кон една онтологија на разлика, тогаш битно е да се каже дека генетската информација е повеќе од лингвистичка идеалност или од еден обичен емпириски факт. Како што беше кажано погоре, интензитетот ја објаснува информацијата многу пошироко отколку готовите природни и феноменски ноумени: емпиризмот и претставувањето. Наместо да ја имаме природата како нус производ на културата, или културата одредена од некоја природа, онтологијата на разликата ќе го нагласи настанувањето на културното од природата: што е прашање на континуум преку варијација - едно нагласување на диференцијацијата, движењето и на појавувањето, коешто фрла светлина на материјалноста на средишното, на врската меѓу разликите. На пример, поимот за стратификација²² на Делез и Гатари ни помага да се соочиме со едно поимање на природата кое не е ниту дадено ниту конструирано, туку составено од склопови: едно трансверзално, интензивно инженерство помеѓу асемиотички кодови, семиотичко асигнификација, означувачка семиотика, дискурсивни искази и недискурсивни постапки. Од ова гледиште, доминантните пристапи кон критичката теорија - идеологијата, семиотиката, структурализмот, конструктивизмот, постструктурализмот - не можат туку-така да се отфрлат. Напротив, тие треба ригорозно да се поврзат со нивното поле на примена. Повеќето од овие пристапи се концентрираат на детерминанти - семиотика на означување, местоположби на телата во дадена структура, идеолошки пренагласени детерминации - т.е., на фазата на запирање при едно движење во односи, и на условите кои произлегуваат од него: системот и предметот, општеството и поединецот,

If we are to push the notion of femininity further towards an ontology of difference, then it is important to argue that genetic information is more than a linguistic ideality or a mere empirical fact. As previously argued, intensity explains information beyond the ready-made natural and phenomenal noumena: empiricism and representation. Rather than having nature as a by-product of culture, or culture as determinate by a given nature, an ontology of difference will emphasise the becoming cultural of nature: a matter of continuum through variation – an emphasis on differentiation, movement, and emergence that sheds light onto the materiality of the middle, the relation between differences. For example, Deleuze and Guattari's notion of stratification²² help us to engage with a notion of nature that is neither given nor constructed, but composed of assemblages: a transversal – intensive - engineering between a-semiotic encodings, semiotic a-signification, signifying semiotics, discursive utterances and non-discursive practices. From this standpoint, dominant approaches in critical theory – ideology, semiotics, structuralism, constructivism, post-structuralism – are not simply to be dismissed. On the contrary, they need to be rigorously linked to their field of application. Most of these approaches concentrate on determinants – a semiotics of signification, bodies' positions in a structure, ideological overdeterminations – i.e., the stopping phase of movement in a relation, its resulting terms: the system and the subject, the society and the individual, the gene and the environment. The issue is not that these stoppages are irrelevant, but that they are to be considered according to their vaster process of formation accounting for mixed or machinic semiotics: assemblages across scales. As Massumi has recently argued, even when dealing with materiality, the body, these approaches are quick to give

генот и околината. Проблемот не е во тоа што овие сопирања се безначајни, ами во тоа што тие треба да се земат предвид согласно нивниот поширок процес на создавање на кој се должи мешаната или машинската семиотика: склопови ширум секакви мерила. Како што Масуми неодамна рече, дури и кога се занимаваат со материјалноста, телото, ваквите пристапи можат брзо да му дадат на телото определени функции и форми: да посредуваат околу него.²³ На пример, телото останува агент на означување. Движењето станува промена на точки врз мрежа којашто е неподвижна. Промената секогаш останува како веќе содржан дел од структурата. Врската е сведена на еден збир или негација на веќе одредени поими. На тој начин, еден пристап кој се темели на машински склопови подразбира истражување на процесот на создавање - од неодредено во одредено - од виртуелно во постоечко, каде одредувањето на информациите вклучува склопови на модификација кои не се исклучиво составени од означувања, дискурси и идеологии. Детерминациите не може да бидат одвоени од нивниот измешан процес на создавање.

На тој начин, онтологијата на разликата не е одредена од епистемолошкото знаење, како што е случај со новите парадигми на технонауката.²⁴ Тоа би водело кон апсолутен релативизам, кој го исклучува непознатото, она коешто Бруно Латур (Bruno Latour) го нарекува нехумано, квази-објект.²⁵ Апсолутниот релативизам ја издвојува природата како и секаков вид на непозната каузалност којашто се потпира на последиците, на она што било актуелизирано. Далеку од тоа да ја повторува есенцијалистичката каузалност или релативистичкиот конструктивизам, онтологијата на разликата е вплеткана со релационизмот - склопови и мешавини по диференцијација. Повторно

determinate forms and functions to it: to mediate it.²³ For example, the body remains an agent of signification. Movement becomes a change of points on a grid that does not move. Change remains always already contained in the structure. Relation is reduced to an addition or negation of already determined terms. An approach based on machinic assemblages thus involves an investigation of the process of formation – from the indeterminate to the determinate – from the virtual to the actual – where the determination of information entails assemblages of modification, which are not exclusively constituted by significations, discourses and ideologies. Determinations cannot be disentangled from their mixed process of formation.

Thus, an ontology of difference is not determinate by epistemological knowledge, such as the new paradigms of technoscience.²⁴ This would lead to absolute relativism, which excludes the unknown, what Bruno Latour calls the nonhuman, the quasi-object.²⁵ Absolute relativism brackets nature off and all sorts of unknown causality relying on the effects – what has been already actualized. Far from reiterating essentialist causality or relativist constructivism, an ontology of difference is entangled to relationism – assemblages and mixtures by differentiation. Again Spinoza's notion of affective modalities – intensive degrees of differentiation of substance – is crucial to develop a new approach to causalities as a relational field out of

поимот за афективни модалитети на Спиноза - интензивни степени на диференцијација на материјата - е клучен за развивање на еден нов пристап на каузалности како поле на односи од кое произлегуваат поимите.²⁶ Со други зборови, афективните модалитети го одредуваат приматот на врската над поимите. Сепак, таквиот примат не е последичен - не се однесува на даден систем кој ги определува сите свои исходи. Поточно речено, приматот е, да употребиме еден термин од Г. Сајмондон, онтогенетски, т.е., врската е создавачка - таа создава варијации, а истовремено самата е производ на варијациите. Ваквото нагласување на врските налага нагласување на една шизогенеза: афективното суштествување на средиштето - интензивното поле на создавање на новото - кое никогаш не е исто со условите на врската (или половите спроти кои врската е привлечена). Шизогенезата е таа која го чини создавањето или диференцијацијата на биолошки, социјални, економски и технички детерминанти на информацијата - т.е. афективното средиште на модификации.

Афективниот релационизам како онтологија ни помага во тоа повторно да ја земеме предвид важноста на науката за културата од една друга гледна точка. Стенцерс, на пример, зборува против епистемолошките парадигми на Кун коишто се темелат на претпоставката дека науката е човечка конструкција и дека природонаучната објективност е социјална конвенција, утврдена со нормативен договор помеѓу научниците.²⁷ Науката не е пред сè институција која создава доминантни знаења и која застапува доминантни идеологии, хегемонии и дискурси. Од друга страна, пак, „единственоста на природните науки не треба да се сведе на привилегираниот израз за една рационалност која би била свртена против илузијата, идеологијата, и мнението.“ (1997: 134.5). Самата наука е

which terms emerge.²⁶ In other words, affective modalities define the primacy of the relation over terms. Yet such a primacy is not sequential – it is not about a given system that determines all of its outcomes. Rather, this primacy is, borrowing a term by G. Simondon, ontogenetic – i.e., the relation is generative – it generates variations whilst being generated by them. This emphasis on relations entails an emphasis on *schizogenesis*: the affective being of the middle – the intensive field of composition of the new - which is never the same as the terms of the relation (or the poles against which the relation is attracted). Schizogenesis accounts for the formation or differentiation of biological, social, economical and technical determinants of information – i.e. the affective middle of modifications.

Affective relationism as ontology helps us to reconsider the importance of science for culture from another standpoint. For example, Stengers argues against the Kuhnian epistemological paradigms based on the assumption that science is a human construction and that scientific objectivity is a social convention established by a normative agreement between scientists.²⁷ Science is not primarily an institution that reproduces dominant knowledge and represents dominant ideologies, hegemonies and discourses. On the other hand, “[t]he singularity of the sciences has not to be reduced to the privileged expression of a rationality that would be set against illusion, ideology, opinion.” (1997: 134.5). Science is itself primarily subjected to the “chance-event” characterised by non-scientific procedures, which define scientific history and

подложена на „случаен настан“ кое се одликува со ненаучни постапки, кои ја дефинираат научната историја и знаење како „транс-ситуациско“: надвор од централноста на човековата улога и на парадигмата на научно знаење. Постапките во природните науки не се ниту хомогени ниту аисториски. Спротивно на тоа, тие се потпираат на достигнувањата на експериментот. Научната рационалност не создава готови факти, туку артефакти кои произлегуваат од експериментирањето, способноста на експериментот да му поставува релевантни прашања на научникот.²⁸ Научното збиднување е определено од способноста на експериментот да навлезе во сферата на перцепција со повторување на неговата новост, да го премавне расудувањето преку учење од предметот, и да не прикаже некаква парадигма. Според Стенџерс, поголемата релевантност на некои научни постапки од други ја подразбира способноста на експериментот да истрае во неговото опстојување, да ја покаже својата релевантност ширум кое било поле (пр. вториот закон за термодинамика спореден со класичната физика). Со други зборови, научните постапки треба да се сметаат како настани.²⁹ Наместо да го отфрли непознатото како да е секогаш конструирано од општествени структури, Стенџерс се залага за „екологија на постапки“, за еден афективен наместо парадигматски метод на поврзување на науката со културата, на природните науки со хуманистичките. Ваквата екологија на постапки истакнува дека научното знаење го надминува семантичкиот ред, бидејќи семантичкиот експеримент е перцептивна порта којашто води кон непознатото.

Онтологијата на разликата налага да се зафатиме со поимот за мешана семиотика на Феликс Гатари (или машински склопови кај Делез и Гатари, 1987) за да ја поврзаме науката и технологијата со хуманистичките

knowledge as “transituational”: outside the centrality of the human actor and the paradigm of scientific knowledge. Scientific practices are neither homogeneous nor a-historical. On the contrary, they rely on the achievement of the experiment. Scientific rationality does not produce ready-made facts but artifacts that emerge from experimentation, the ability of the experiment to pose relevant questions to the scientist.²⁸ The scientific event is defined by the capacity of the experiment to enter the sphere of perception by repeating its novelty, to suspend judgement by learning from the object and not to demonstrate a given paradigm. According to Stengers the relevance of some scientific practices over others involves the capacity of the experiment to endure in its existence, to exhibit its relevance across fields (e.g., the second law of thermodynamics compared to the classical physics). In other words, scientific practices are to be considered as *events*.²⁹ Rather than disqualifying the unknown as always constructed by social structures, Stengers argues for an “ecology of practices” an affective rather than paradigmatic method of relating science and culture, the sciences and the humanities. This ecology of practices points out that scientific knowledge exceeds semantic order as the scientific experiment is a perceptive portal towards the unknown.

An ontology of difference requires that we engage with a notion of mixed semiotics developed by Félix Guattari (or machinic assemblages in Deleuze and Guattari, 1987) to connect science and technology to the humanities. Sci-

науки. Научните истражувања отсекогаш нè предупредувале за социобиолошката употреба на науката со цел да ги одржи идеологиите. Се разбира дека ние сме прилично свесни за тоа. Сепак, изгледа дека е уште поважно да се биде исто така свесен дека науката е нешто повеќе од идеолошко-дискурсивна конструкција. Како што тврдат Стендерс (1997) и Латур (1993), на науката треба да ѝ се пријде без да се запаѓа во дистинкцијата природа/култура на модерното устројство. Така, влијанијата на информатичката наука и технологија во однос на онтологијата на разликата треба да се насочат кон една критичка интервенција во хуманистичките науки, чија цел ќе биде да смени нешто во вообичаената перцепција на природата, на телото, и на женскоста.

Следејќи ја ваквата критичка интервенција, Масуми се залага за нов метод кој ќе ги поврзува науката и културата, надминувајќи го есенцијалистичко-конструктивистичкиот ќорсокак. „Најдобра ситуација би била да се земе еден научен поим и да се употреби на начин на кој истиот престанува да биде систематички научен, но не завршува скротен како метафорички експонат во менаџеријата на некој друг“ (2002:20). Со други зборови, тој предлага со еден научен поим да се однесуваме онака како што се однесуваме со сите останати поими: почитувајќи ја неговата ригорозност и поврзливост. Всушност, еден поим е многу помалку дефиниран од неговата семантичка содржина, отколку од постојаноста за поврзување. „Кога се занимавате со научен поим, истиот носи со себе научни афекти“ или “извесен остаток на активност од неговата поранешна улога“ (20). Ова претставува повеќенасочен пренос на афектот кој ги распоредува вплетканите врски преку диференцијација. Масуми предлага да се изневери системот на науката, истовремено почитувајќи го

ence studies have always warned us about the sociobiological use of science to sustain ideologies. Of course we are very aware of this. Yet it seems increasingly important to be also aware that science is more than ideological-discursive construction. As Stengers (1997) and Latour (1993) argue, science has to be approached beyond the nature/culture distinction of the modern constitution. Thus, the implications of information science and technology in relation to the ontology of difference are to be geared towards a critical intervention in the humanities acting to make a change in the habitual perception of nature, the body, and femininity.

Following this critical intervention, Massumi argues for a new method to link science and culture beyond the essentialist-constructivist impasse. “The optimal situation would be to take a scientific concept and use it in a way that it ceases to be systematically scientific but doesn’t end up tamed, a metaphorical exhibit in someone else’s menagerie” (2002:20). In other words, he suggests treating a scientific concept the way all concepts are treated: respecting its rigorosity and connectibility. A concept indeed is defined less by its semantic content than by the regularity of connection. “When you poach a scientific concept, it carries with it scientific affects” or “a certain residue of activity from its former role” (20). This is a multidirectional transmission of affect that lays out embroiled relations through differentiation. Massumi suggests to betray the system of science whilst respecting its affect in a way designed to force a change in the humanities. The point is not to make the humanities scientific, but to borrow from science in order to change the habitual perception of crucial notions for the humanities, not just to differ in themselves, but also to make them differ from

неговиот афект на начин кој е смислен за да изнуди промени во хуманистичките науки. Целта не е во тоа хуманистичките науки да се направат природни, ами да позајмуваат од науката, со цел да се промени вообичаената перцепција на клучни поими за хуманистичките науки. „Со други зборови, дел од идејата е да се стават хуманистичките науки во таква положба што постојано ќе мора да ја усогласуваат нивната врска со природните науки и притоа повторно да кажуваат што е карактеристично за нивните капацитети (каков вид на афекти можат да пренесуваат)“ (21). Од ова гледиште, може да се рече дека важноста на природните науки за разбирање на културните промени го наложува конструирањето на една трансверзална или симбиотичка врска помеѓу науката и културата: еден вид паразитска комбинација, каде домаќинот и гостинот учествуваат во создавањето на една нова стварност, во изразувањето на промените.

Занимавајќи се со овие методолошки проблеми за тоа како да им се пристапи на информациите, на науката и на технологијата, онтологијата на разликата открива едно значење на женскоста кое оди подалеку од влијанието на суштините и претставите. Женскоста не може да се сведе на семантички претстави и есенцијалистичка природа, на биолошки пол и размножување.³⁰ Поконкретно, може да се рече дека влијанието на биотехнологијата врз еволутивната функција на полот и размножувањето - мејотичкиот пол - кој ја изедначува женскоста со органската природа, предизвикува ново испитување на еволутивната динамика на молекуларниот пол и на размножувањето, доведувајќи го во прашање моделот за полова разлика вкоренет во дарвинизмот и неодарвинизмот, којшто се засновува на органски и генетски одредувања на полот. Така, на пример, ако се позанимаваме со теоријата за ендосимбиоза, автопојеза (себе-созда-

the sciences. “In other words, part of the idea is to put the humanities in a position of having continually to renegotiate their relations with the sciences – and, in the process, to rearticulate what is unique to their own capacities (what manner of affects can they transmit)”(21). From this standpoint, it can be argued that the importance of science for understanding cultural changes necessitates the engineering of a transversal or symbiotic connection between science and culture: a sort of parasitic combination where the host and the guest participate in the production of a new reality, in the expression of change.

Engaging with these methodological problems of approaching information, science and technology, an ontology of difference exposes a notion of femininity that moves beyond the predominance of essences and representations. Femininity is irreducible to semantic representations and essentialist nature, biological sex and reproduction.³⁰ In particular, it may be argued that the impact of biotechnology on the evolutionary function of sex and reproduction – meiotic sex - that identifies femininity with organic nature triggers a new investigation of the evolutionary dynamics of molecular sex and reproduction bringing into question the model of sexual difference rooted in Darwinism and neo-Darwinism, which is predicated on organic and genetic determinations of sex. For example, if we engage with the theory of endosymbiosis, autopoiesis, and turbulent organization, modes of sex and reproduction (information transmission) are not predetermined by the economy of survival, sexual competi-

вање), и турболентна организација, модусите на пол и размножување (преносот на информациите) не се предодредени од економијата на опстанокот, половото соперништво, изборот на најдобрите и од пасивната адаптација. Модусите на пол и размножување не се подложни на некоја предодредена цел - како што е тоа генеалошкото здружување, чија цел е да ги зголеми напредокот и еманципацијата на човештвото - туку вклучуваат молекуларни диференцијации ширум единечни мерила на клеточна организација. Со други зборови, ваквите начини стануваат модалитети на диференцијација на пол и размножување или модификации на молекуларни склопови на пол и размножување, кои откриваат едно важно ниво на различност: асемиотски кодови. На тој начин, наместо да се занимава со материјалноста на половата разлика од гледна точка на даден модус на пол и размножување (органиски и генетски), ендосимбиозата ни овозможува да се занимаваме со молекуларните настанувања или микронивоата на разликата. Во таа смисла, ендосимбиозата ги истакнува хетерогените асемиотски кодови во мешаната семиотика, којашто ја шири женскоста кон настанување наместо кон претставување. Мешаната семиотика на тој начин ни овозможува да ја исцртаме женскоста, или она што јас го нарекувам микроженскост, врз една трансверзална мрежа од пол и размножување: комбинирајќи ја генетската и мултиклеточна организација со човечката и техничката еволуција, недискурзивните постапки и дискурзивните форми. Ваквиот трансверзален склоп е до тој степен во спротивност со есенцијализмот и конструктивизмот, што наметнува една мрежа од врски на најиндиферентните елементи во континуумот природа-култура. Со други зборови, афективната врска меѓу телото и технологијата треба да биде засегната во средината - во мешавина или склоп од потенцијални врски. Повеќе

tion, selection of the fittest and passive adaptation. Modes of sex and reproduction are not subjected to a pre-determinate aim – such as the genealogical filiation aimed to increasing progression and emancipation of humanity - but involve molecular differentiations across singular scales of cellular organization. In other words, these modes become modalities of differentiation of sex and reproduction or modification of molecular assemblages of sex and reproduction, which expose an important level of difference: a-semiotic encodings. Thus, rather than addressing the materiality of sexual difference from the standpoint of a given mode of sex and reproduction (organic and genetic), endosymbiosis enables us to engage with molecular becomings or microlevels of difference. In this sense, endosymbiosis highlights heterogeneous a-semiotic encodings in mixed semiotics, which stretches femininity towards becoming rather than representation. A mixed semiotics thus enables us to map femininity or what I call microfemininity across a transversal network of sex and reproduction: combining genetic and multicellular organization with human and technical evolution, nondiscursive practices and discursive formations. This transversal assemblage challenges essentialism and constructivism insofar as it entails a network of relations of the most indifferent elements on a nature-culture continuum. In other words, the affective relation between the body and technology has to be addressed in the middle – in the mixture or assemblage of potential relations. More than a post-gender feminism, I argue for an affective microfeminism opening up sex and gender to mixed assemblages across different scales of materiality. This is not a deconstruction of the sex-gender binarism but a schizogenetic constructivism of sex-gender on a nature-culture continuum.

отколку за еден родов феминизам, јас се залагам за афективен микрофеминизам кој ги отвора полот и родот за мешаните склопови ширум различни мерила на материјалност. Ова не е деконструкција на пол-род бинаризмот, туку шизогенетски конструктивизам на пол-род во континуумот природа-култура.

Еволутивниот модел на пол и размножување, кој ја поврзува женскоста со половото размножување, понатаму е изложен на вирусната динамика на полот и размножувањето кои му претходат и го надминуваат здружувањето и размената на хромозоми, како и органската гениталност и генетскиот пол. Молекуларната еволуција на полот и размножувањето го наметнува симбиотскиот пренос на информации ширум видовите: вирусна зараза, бактериски паразитизам, митохондриска репликација, бактериско пупење, партеногенеза, алинеарно размножување. Биотехнологијата ги искористува овие способности за молекуларна репликација, размножување и пренесување на вируси.

Така, ако молекуларната биологија веќе ја одделува женскоста од императивот на половото размножување и генетскиот пол, зошто, тогаш, претставата за женскост би имала какво било значење за политиката на телото? Мислам дека овде треба да покренеме едно тактичко извртување: ако женскоста отсекогаш била поврзувана со дадена природа (органска, сродствена, генетска и емоционална) определена од еволутивна онтологија на недостаток, оскудност, и конкуренција, тогаш дали е можно целосно да се ослободиме од женскоста, без да водиме сметка за менување на динамиката на стратификација и дестратификација на полот и размножувањето? Неодамна, Мојра Гејтенс (Maira Gatens) и Елизабет Грос (Elisabeth Grosz) тврдеа дека онтологијата на разлика ни овозможува да

The evolutionary model of sex and reproduction that links femininity to sexual reproduction is then exposed to viral dynamics of sex and reproduction that precede and exceed filiation and chromosomal exchange as well as organic genitality and genetic sex. The molecular evolution of sex and reproduction entails the symbiotic transmission of information across species, viral contagion, bacterial parasitism, mitochondrial replication, bacterial budding, parthenogenesis, a-linear reproduction. Biotechnology exploits these capacities of molecular replication, reproduction and viral transmission.

Thus, if molecular biotechnology is already detaching femininity from the imperative of sexual reproduction and genetic sex then why would a notion of femininity be relevant at all to body politics? I think that here there is a tactical twist that we need to initiate: if femininity has always been linked to a given nature (organic, filiative, genetic and emotional) determined by an evolutionary ontology of lack, scarcity, and competition, then is it possible to get rid of femininity all together without accounting for changing dynamics of stratification and destratification of sex and reproduction? Recently, Maira Gatens and Elisabeth Grosz have argued that an ontology of difference enables us to engineer a body politics for feminism that highlights differential changes rather than locating sexual difference in a given grid of power.³¹ To open

конструираме политика на телото за феминизмот која ги потенцира диференцијалните промени, наместо да го наоѓа местото на половата разлика во дадена мрежа на моќта.³¹ Така, отворањето на феминизмот кон еден поим за настанување - неодредена мутација - останува критичка постапка на диференцијација која дејствува против политиката на претставување, не подложувајќи се себеси на истата. Во овој случај, едно опипливо извртување веднаш ќе потврди дека женскоста не се совпаѓа со идентитетот и претставата за жената, и дека подразбира инженерски склопови во континуумот природа-култура.

Од оваа гледна точка, влијанието на биотехнологијата треба да се земе предвид во едно пошироко поле пресекувајќи низ единечни скали на пол и размножување кои се показатели на настанувачката култура на природата и настанувачката природа на културата - двонасочен афективен пренос кој ја опфаќа динамиката на промените. Така, далеку од тоа да резултира со обично ослободување на женскоста од патријархалната економија на полово размножување, биотехнологијата не може да се отпетла од начинот на кој склоповите на женскост се менуваат, укажувајќи на тој начин на нови нивоа на заробување и модифицирање на телото во континуумот природа-култура. Поконкретно речено, биодигиталниот капитализам го модулира самиот потенцијал - неодредените можности за пол и размножување, за пренос на информации ширум секакви мерила - и на тој начин директно се вмешува во конструирањето на женскоста. Како што рековме, ова не се случува само на нивото на семантичка конструкција, ами исто така, и мошне важно, преку создавањето на афективни склопови ширум секакви мерила, вклучувајќи несемiotички кодови - генетски и клеточни информации - и аозначувачка семиотика - недискурзивни перцепции

feminism to a notion of becoming – indeterminate mutation - thus remains a critical practice of differentiation that acts against yet does not subject itself to a politics of representation. In this instance, a tactile twist will at once affirm that femininity does not coincide with women's identity and representation and that it involves engineering assemblages on a nature-culture continuum.

From this standpoint, the impact of biotechnology has to be considered on a wider field traversing singular scales of sex and reproduction that are indexes of the becoming culture of nature and the becoming nature of culture – a two-way affective transmission that grasps dynamics of changes. Thus, far from resulting into a simple liberation of femininity from the patriarchal economy of sexual reproduction, biotechnology cannot be disentangled from the way assemblages of femininity change and thus point to new levels of capture and modification of the body on a nature-culture continuum. In particular, biodigital capitalism modulates the very potential – the indeterminate capacities of sex and reproduction - of transmitting information across scales – and thus intervenes directly in the engineering of femininity. As we said, it is not only on the level of semantic construction that this happens, but also, and importantly, through the generation of affective assemblages across scales including nonsemiotic encodings – genetic and cellular information- and a-signifying semiotics – nondiscursive percepts and affects.³² This affective modulation does not simply make the body disappear as often claimed by the cyberfeminist critique of cyberspace, but rather points to the *incorporeal* or potential capacities of assemblages to become, modify. This

и афекти.³² Оваа афективна модулација не прави телото едноставно да исчезне, како што често се тврди во киберфеминистичката критика на киберпросторот, ами укажува на бестелесните или потенцијални можности на склоповите за настанување, за модифицирање. Оваа модулација подразбира едно важно прашање за моќта. Како да правиме разлика меѓу онтологијата на врски која ни овозможува да се занимаваме со материјалните склопови на женскост, надминувајќи го есенцијалистичко-конструктивистичкиот ќорсокак и биодигиталниот капитализам којшто работи врз основа на ваквата онтологија? Онтологијата на разлика дава одговор на ова прашање нагласувајќи ја важноста на етиката на Спиноза и на микрополитиката на врски.³³

Накратко, спинозовската етика нема никаква врска со моралот, со доброто и лошото, со умот и телото, со исправното и погрешното. Етиката подразбира единствено прагматика на врски - согласување и несогласување меѓу телата-умовите кои водат кон конструирање на еден општ поим³⁴ - општо поле на дејствување, каде што има само колективни индивидуации, наместо индивидуални избори или детерминации. На пример, секое несогласување е афективно несогласување коешто налага една намалувачка сила да дејствува од сите делови кои земаат учество во врската. Оваа етика содржи три нивоа на прагматичка врска. Првото ниво укажува дека во една врска секоја точка има противточка: дожд и растение, пајак и мува. Со други зборови, ниеден поим не може да се одвои од неговите врски. Второто ниво објаснува дека сите врски се поврзани со околности: некогаш дури и отровот може да стане храна. На третото ниво, етиката на врски нè води кон тоа да прашаме: како врските ги сочинуваат дружељубивоста и заедниците? Како може едно колективно суштество да земе друго колективно

modulation involves an important question of power. How do we differentiate between an ontology of relations that helps us to engage with the material assemblages of femininity beyond the essentialist-constructivist impasse and a biodigital capitalism that operates according to this ontology? An ontology of difference addresses this question by highlighting the importance of Spinozian ethics and micropolitics of relations.³³

Briefly, a Spinozist ethics has nothing to do with morality, with the good and the bad, with mind and body, right and wrong. Ethics only entails a pragmatics of relation - the agreement and disagreement between bodies-minds that lead to the construction of a common notion³⁴ - a common plane of action where there are only collective individuations rather than individual choices or determinations. For example, each disagreement is an affective disagreement entailing a decreasing power to act of all parts partaking in the relation. This ethics includes three levels of pragmatic relation. The first level points that in a relation each point has a counterpoint: rain and plant, spider and fly. In other words, no term is separable from its relations. The second level explains that all relations are linked to circumstances: sometimes even poison can become food. On the third level, an ethics of relation leads us to ask: how do relations compose sociabilities and communities? How can a collective being take another collective being into its world by preserving and respecting its own relation with the world?³⁵

суштество во неговиот свет, запазувајќи ја и почитувајќи ја неговата врска со светот?³⁵

Секое од овие нивоа ни помага да ги имаме предвид необичностите на една врска кои налагаат толку многу слоеви коишто ги блокираат и деблокираат склоповите – ги зацврстуваат и разводнуваат - ги заробуваат и модифицираат истовремено. Целата работа е во тоа што не постои некое лесно и готово решение, нешто што нè тера да речеме, од една страна: тука нема ништо ново, тоа е една и иста песна: прекумерно детерминирачки капитализам, идеологија, дискурс, значител, а од друга страна пак: секогаш постои една конечна точка на човечки отпор и ослободување. Важноста на еден критички метод за микрополитиката на женскоста лежи во важноста на една афирмативна интервенција во материјата којашто се занимава со шизогенетски промени, каде што методот повеќе е реалност во изградба отколку нејзин одраз или претстава. Така, наместо да посветува време за да земе во обзир исклучително една карактеристика на врската: начинот на кој женскоста е заробена или ослободена во семантичката мрежа на капитализмот, микрополитиката на феминизмот посветува време за да извлече потенцијали од средиштето на една врска. Понатаму, таа обраќа големо внимание на начинот на кој заробувањата и детерминациите налагаат еден процес на диференцијација или модифицирање на склопови на пол и размножување во континуумот природа-култура. Правејќи го ова, онтологијата на разлика мора да го има предвид начинот на кој мешаните склопови на женскост се менуваат во согласност со новите тенденции, прагови и разгранувања. Една афективна врска помеѓу женскоста и биодигиталниот капитализам не ја ре-есенцијализира само женскоста во жената, во биолошкиот пол и културниот род - или која било предодредена

Each of this level helps us to account for the singularities of a relation that entail so many layers that block and unblock assemblages – solidify and liquefy - capture and modify simultaneously. The point being there is not an easy ready made solution – the one that makes us tell on the one hand: there is nothing new here, it is the same old story: an overdetermining capitalism, ideology, discourse, signifier. On the other: there is always an ultimate point of human resistance and liberation. The importance of a critical method for a micropolitics of femininity lies in the importance of an affirmative intervention in the subject matter that engages with schizogenetic changes, where the method is one of a reality under construction rather than its reflection or representation. Thus, instead of dedicating time to exclusively consider one trait of the relation: the way femininity is captured or liberated in the semantic web of capitalism, a micropolitics of femininity dedicates time to pull out potentials from the middle of a relation. It will then pay close attention to the way captures and determinations entail a process of differentiation or modifications of assemblages of sex and reproduction on a nature-culture continuum. In so doing, an ontology of difference has to account for the way mixed assemblages of femininity change according to new tendencies, thresholds and bifurcations. An affective relation between femininity and biodigital capitalism does not simply re-essentialise femininity in the woman, in biological sex and cultural gender – or any predetermined unit of information. This relation rather entails differentiating, multiplying femininity without isolating it from the rest, plunging femininity in the microdynamics of mixed assemblages and not in predetermined essences and signifiers. A schizogenesis of sexual difference points to a micropolitics of differentiation that is not exhausted

информациска единица. Наместо тоа, оваа врска налага диференцијација, множејќи ја женскоста без да ја огради од останатото, нуркајќи ја попрво женскоста во микродинамиката на мешаните склопови отколку во предодредените суштини и означители. Шизогенезата на половата разлика посочува на микрореполитиката на диференцијација која не е истрошена од политиката на идентитет и претставување - една макрополитика на дадени позиции. Таа не се темели на политиката на даденото, туку на една екологија на врски во континуумот природа-култура, дејствувајќи со цел да ја опфати динамиката на промени.

Новите технологии на комуникација и размножување се важни затоа што додека преку иманентна селекција ги израмнуваат/модулираат комуникацијата (на пр. преку обликување на семантички мрежи за машини за пребарување и смарт комуникација) и размножувањето (преку генетски дизајн, нанотек регенерација на стем клетки, и клонирање на луѓе), тие наидуваат на повеќе несогласувања, непредвидливост и неопределеност. Капитализмот ги модулира сите склопови на живот пред животот, на природа пред природата, на човек пред човекот, зголемувајќи го капацитетот за правење и мислење, комуницирање и размножување: тенденцијата на капитализмот самиот да се регенерира. Со други зборови, оваа биодигитална модулација влегува во врска со капацитетите на мешаните склопови за промени во континуумот природа-култура. Микрополитиката на разлика тогаш нема да се ограничи да ја претставува женскоста - да се сконцентрира на семантичкото или означувачко ниво на моќ - туку ќе се занимава со моќта да модулира, т.е., да избере потенцијал-склопови на женскост. Со тоа ќе ѝ одговори на капиталистичката потчинетост на животот, нејзината афективна моќ да

by the politics of identity and representation – a macropolitics of given positions. It is not founded on the politics of the given but on an ecology of relations on a nature-culture continuum acting to grasp mixed dynamics of change.

New technologies of communication and reproduction are important because whilst smoothening - modulating through immanent selection - communication (for example by modelling semantic webs for search engines and smart communication) and reproduction (for example through genetic design, nanotech regeneration of stem cells, and human cloning) they encounter more variance, unpredictability and indetermination. Capitalism modulates all assemblages of life before life – nature before nature – the human before the human by augmenting the capacity of doing and thinking, communicating and reproducing: the tendency of capitalism to regenerate itself. In other words, this biodigital modulation enters in relation with the capacities of mixed assemblages to change on a nature-culture continuum. A micropolitics of difference then will not limit itself to represent femininity – focus on the semantic or signifying level of power – but it will address the power to modulate – i.e., select potential - assemblages of femininity. It will thus answer to the capitalist subsumption of life, its affective power to modulate molecular life so as to engineer life before life, with more affective modulation: an intensive portal for indeterminate change in constituting assemblages with-

го модулира молекуларниот живот за да изгради живот пред животот, со повеќе афективна модулација: еден засилен влез за неодредени промени во образување на склопови без да ги потчини микроваријациите на дадени форми на моќ.

На тој начин, микрофеминистичката политика ја наметнува двојната страна на еден парадокс: соживотот на две афирмации кои лежат во срцевината на Етиката на Спиноза: *natura naturans* и *natura naturata* - афективната моќ создава, но и таа е создадена. Афективната моќ постои во потенцијалот, сепак, истата треба да се изгради. Таа е природна, а сепак станува културна. Овој континуум помеѓу постоењето и настанувањето прави критичка интервенција во врската меѓу женскоста и технологијата, едно создавање на нови односи до оној степен додека не ја заобиколи работата на несемiotските кодови и аозначувачката семиотика на телото. За да ја завршиме оваа интервенција во новите модалитети на половата разлика кои се шират како последица на влијанието на информатичките науки и технологии, овој напис предлага критички да се зафатиме со микроженската диференцијација, симбиотското настанување и биодигиталните склопови кои поминуваат преку единечни мерила на пол и размножување во континуумот природа-култура. Кон една шизогенеза на сексуалната разлика: кон апстрактната конструкција на новите модификации на пол и размножување.

Превод од англиски јазик: Горан Стоев

out subordinating microvariations to given forms of power.

A microfeminine politics thus entails the double side of a paradox: the coexistence of two affirmations at the core of Spinoza's *Ethics*: *natura naturans* and *natura naturata* – affective power generates yet it is generated. Affective power exists in potential yet it has to be engineered. It is natural yet becomes cultural. This continuum between being and becoming makes a critical intervention in the relation between femininity and technology a fabrication of new relations, insofar as it does not bypass the activity of non-semiotics encodings and a-signifying semiotics in the body. To conclude this intervention in the new modalities of sexual difference sprawling in the aftermath of the impact of information sciences and technologies, this article suggests a critical engagement with microfeminine differentiation, symbiotic becoming and biodigital assemblages that traverse singular scales of sex and reproduction on a nature-culture continuum. Towards a schizogenesis of sexual difference: towards the abstract construction of new modifications of sex and reproduction.

Белешки

¹ G. Deleuze and F. Guattari, *A Thousand Plateaus, Capitalism and Schizophrenia*, trans. Brian Massumi, London: The Athlone Press. 1987, p. 293.

² S. Plant, *Zeros and Ones*, London: Fourth Estate, 1997; "Coming Across the Future", in *Virtual Futures 1995*, New York & London: Routledge, 1998, pp.30-36; "On the Matrix: Cyberfeminist Simulations", *The Gendered Cyborg, A Reader*, London and New York: Routledge and The Open University, 2000, pp. 265-275.

³ Видете на пример kaj M. Flagan и A Booth (eds.), *Reload, Rethinking Women and Cyberculture*, Massachusetts & London: MIT Press, 2002. Видете исто така kaj G. Kirkup, L. Jones, K. Woodward, F. Hovenden (eds.), *The Generated Cyborg, A Reader*, London and New York: Routledge and The Open University, 2000.

⁴ Во врска со овие теории исто така може да се најде kaj J. Butler, *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*, London: Routledge 1990; *Bodies and Matter: On the Discursive Limits of Sex*, London: Routledge, 1993.

⁵ За литература по оваа проблематика видете kaj A. Balsamo, *Technologies of the Gendered Body: Reading Cyborg Women*, Durham, NC: Duke University Press, 1996. Исто видете kaj A. Fausto-Sterling, *Myths of Gender: Biological Theories about Women and Men*, (2nd ed.), Basic Books: New York, 1992. Исто така видете kaj R. Hubbard, *The Politics of Women's Biology*, New Brunswick and London: Rutgers University Press, 1990. Исто kaj E. Fox Keller, *Reflections on Gender and Science*, New Haven & London: Yale University Press, 1985; *Secrets of Life, Secrets of Death, Essays on Language, Gender and Science*, London & New York: Routledge, 1992.

⁶ Видете kaj David Cavallaro, *Cyberpunk and Cyberculture. Science Fiction and the Work of William Gibson*, London: The Athlone Press, 2000. Исто така kaj Octavia E. Butler, *Clay's Ark*, London: VGSF, 1984; Dawn, New York: Warner Books,

Notes

¹ G. Deleuze and F. Guattari, *A Thousand Plateaus, Capitalism and Schizophrenia*, trans. Brian Massumi, London: The Athlone Press. 1987, p. 293.

² S. Plant, *Zeros and Ones*, London: Fourth Estate, 1997; "Coming Across the Future", in *Virtual Futures 1995*, New York & London: Routledge, 1998, pp. 30-36; "On the Matrix: Cyberfeminist Simulations", *The Gendered Cyborg, A Reader*, London and New York: Routledge and The Open University, 2000, pp. 265-275.

³ See for example, M. Flagan and A. Booth (eds.), *Reload, Rethinking Women and Cyberculture*, Massachusetts & London: MIT Press, 2002. See also G. Kirkup, L. Jones, K. Woodward, F. Hovenden (eds.), *The Gendered Cyborg, A Reader*, London and New York: Routledge and The Open University, 2000.

⁴ An account of these theories is also to be found in J. Butler, *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*, London: Routledge 1990; *Bodies that Matter: On the Discursive Limits of Sex*, London: Routledge, 1993.

⁵ For a literature on this understanding, see A. Balsamo, *Technologies of the Gendered Body: Reading Cyborg Women*, Durham, NC: Duke University Press, 1996. See also A. Fausto-Sterling, *Myths of Gender: Biological Theories about Women and Men*, (2nd ed.), Basic Books: New York, 1992. See also R., Hubbard, *The Politics of Women's Biology*, New Brunswick and London: Rutgers University Press, 1990. See also E. Fox Keller, *Reflections on Gender and Science*, New Haven & London: Yale University Press, 1985; *Secrets of Life, Secrets of Death, Essays on Language, Gender and Science*, London & New York: Routledge, 1992.

⁶ See D. Cavallaro, *Cyberpunk and Cyberculture. Science Fiction and the work of William Gibson*, London: The Athlone Press, 2000. See also Octavia E. Butler, *Clay's Ark*, London: VGSF, 1984; Dawn, New York: Warner Books, 1987; *Imago*,

1987; *Imago, Xinogenesis III*, London: Victor Gollancz LTD, 1989. Исто видете kaj L. Parisi “Essence and virtuality: the incorporeal desire of Lilith”, article from *Anglistica, Aion New Series, Interdisciplinary Journal*, Volume 4, n. 1, 2000, 191-214.

⁷ Видете kaj D. Haraway, 1985, “A Manifesto for Cyborgs: Science, Technology, and Socialist Feminism in the 1980s”, *Socialist Review*, 80:65-108.

⁸ Видете kaj G. Deleuze, “Postscript on the Society of Control” in *Negotiations*. [Pourparlers, 1972-1990. English.] New York: Columbia University Press, 1995, pp. 177-182.

⁹ M. Hardt and T. Negri *Empire*, Massachusetts: Harvard University Press, 2000.

¹⁰ Видете kaj D. Haraway, “When Man™ is on the Menu”, in *Incorporation*, J. Crary & S. Kwinter (ed.), New York: Zone Books, 1992, pp. 36-43.

¹¹ C.E. Shannon, *A Mathematical Theory of Communication*, Reprinted with corrections from the Bell System Technical Journal, Vol. 27, July-October, 1948. pp. 379-423, 623-656.

¹² G. Bateson, *Mind and Nature, A Necessary Unity*, Hampton Press, Cresskill, New Jersey, 2002, 42-49.

¹³ Видете kaj F. Guattari, “Mechanic Heterogenesis” trans. James Creek, *Rethinking Technologies*, Varena Andermatt Conley (ed.) on behalf of the Miami Theory Collective, Minneapolis, 1992, pp. 13-27. Исто видете kaj F. Guattari, “Pragmatic”/Mechanic: Discussion with Félix Guattari’ Charles Stivale, (19 March 1985) електронски достапно на <http://www.dc.peachnet.edu/mnunes/guattari.html>.

¹⁴ Семиотските асигнификации треба да се сфатат во прагматска смисла. Тие се постапки кои вклучуваат посебни прашања како што се: какво тело произведуваат информативната наука и технологија? Асигнификации исто така вклучуваат и ритмови на убедување,

Xinogenesis III, London: Victor:Gollancz LTD, 1989. See also L. Parisi “Essence and virtuality: the incorporeal desire of Lilith”, article for *Anglistica, Aion New Series, Interdisciplinary Journal*, Volume 4, n. 1, 2000, 191-214.

⁷ See D. Haraway, 1985, “A Manifesto for Cyborgs: Science, Technology, and Socialist Feminism in the 1980s”, *Socialist Review*, 80:65-108.

⁸ See G. Deleuze, “Postscript on the Society of Control” in *Negotiations*. [Pourparlers, 1972-1990. English.] New York: Columbia University Press, 1995, pp.177-182.

⁹ M. Hardt and T. Negri *Empire*, Massachusetts: Harvard University Press, 2000.

¹⁰ See D. Haraway, “When Man™ is on the Menu”, in *Incorporation*, J. Crary & S. Kwinter (ed.), New York: Zone Books, 1992, pp. 36-43.

¹¹ C. E. Shannon, *A Mathematical Theory of Communication*, Reprinted with corrections from The Bell System Technical Journal, Vol. 27, July-October, 1948. pp. 379-423, 623-656.

¹² G. Bateson, *Mind and Nature, A Necessary Unity*, Hampton Press, Cresskill, New Jersey, 2002, 42-49.

¹³ See, F. Guattari, “Machinic Heterogenesis” trans. James Creek, *Rethinking Technologies*, Verena Andermatt Conley (ed.) on behalf of the Miami Theory Collective, Minneapolis, 1992, pp. 13-27. See also F. Guattari, “Pragmatic”/Machinic: Discussion with Félix Guattari’ Charles Stivale, (19 March 1985) available electronically at <http://www.dc.peachnet.edu/mnunes/guattari.html>.

¹⁴ Semiotic a-significations are to be understood in terms of pragmatics. They are practices that involve specific questions such as: what kind of body do information science and technology produce? A-significations also involve rhythms of persuasion, instructions, argumentation, performativity linked to

аргументација, перформативност кои се поврзани со афектите и чувствата.

¹⁵ Видете кај G. Genosko, *Félix Guattari, an Aberrant Introduction*, London and New York, Continuum Press, 2002, pp. 21.

¹⁶ Видете кај G. Simondon, *L'Individuazione Psicica e Collectiva*, prefazione di Muriel Combes, postfazione di Paolo Virno, Roma, Derive e Approdi, 2001, pp. 87-105.

¹⁷ Видете кај B. Spinoza, *Ethics, Treatise on the Emendation of the Intellect and Selected Letters*, trans. S. Shirley, S. Feldman (ed.), Cambridge, Indianapolis: Hackett Publishing Company, 1992. Исто видете кај G. Deleuze, *Expressionism in Philosophy: Spinoza*, trans. Martin Joughin, New York: Zone Books, 1990.

¹⁸ Видете кај G. Simondon, "The Genesis of the Individual", *Incorporation*, J. Crary & S. Kwinter (ed.), New York: Zone Books, 1992, pp. 296-319.

¹⁹ Видете на пример кај R. Dawkins, *The Selfish Gene*, Oxford: Oxford University Press, 1989.

²⁰ Видете кај L. Margulis, *Symbiosis in Cell Evolution*, San Francisco: W.H. Freeman, 1981.

²¹ Видете кај F. De Saussure, *Course in General Linguistics*, trans. Wade Baskin. New York: McGraw-Hill, 1996.

²² G. Deleuze and F. Guattari, *A Thousand Plateaus, Capitalism and Schizophrenia*, trans. Brian Massumi, London: The Athlone Press, 1987, pp 39-74.

²³ Видете кај B. Massumi, *Parables for the Virtual. Movement, Affect, Sensation*, Durham & London, Duke University Press, 2002, pp. 1-5.

²⁴ Видовме како онтологијата на киборгот е поврзана со епистемологијата, со новата семантика на кибернетиката

affects and feelings.

¹⁵ See G. Genosko, *Félix Guattari, an Aberrant Introduction*, London and New York, Continuum Press, 2002, pp. 21.

¹⁶ See G. Simondon, *L' Individuazione Psicica e Collectiva*, prefazione di Muriel Combes, postfazione di Paolo Virno, Roma, Derive e Approdi, 2001, pp. 87-105.

¹⁷ See B. Spinoza, *Ethics, Treatise on the Emendation of the Intellect and Selected Letters*, trans. S. Shirley, S. Feldman (ed.), Cambridge, Indianapolis: Hackett Publishing Company, 1992. See also G. Deleuze, *Expressionism in Philosophy: Spinoza*, trans. Martin Joughin, New York: Zone Books, 1990.

¹⁸ See G. Simondon, "The Genesis of the Individual", *Incorporation*, J. Crary & S. Kwinter (ed.), New York: Zone Books, 1992, pp. 296-319.

¹⁹ See for example, R. Dawkins, *The Selfish Gene*, Oxford: Oxford University Press, 1989.

²⁰ See L. Margulis, *Symbiosis in Cell Evolution*, San Francisco: W.H. Freeman, 1981.

²¹ See F. De Saussure, *Course in General Linguistics*, trans. Wade Baskin. New York: McGraw-Hill, 1966.

²² G. Deleuze and F. Guattari, *A Thousand Plateaus, Capitalism and Schizophrenia*, trans. Brian Massumi, London: The Athlone Press, 1987, pp 39-74.

²³ See B. Massumi, *Parables for the Virtual. Movement, Affect, Sensation*, Durham & London, Duke University Press, 2002, pp. 1-5.

²⁴ We have seen how the cyborg's ontology is linked to epistemology, to the new semantic of cybernetics and capitalist inte-

и на капиталистичкото интегрирано информатичко коло. Сепак, ваквата врска покренува еден проблем до тој степен што доколку зборуваме за една онтологија која се развива од технонаучна епистемологија, тогаш ризикуваме да западнеме во апсолутен релативизам каде епистемолошкото знаење не спречува да дојдеме во допир со една онтологија која не е веќе дадена.

²⁵ Како што вели Латур: Како може некој да воспостави радикална разлика помеѓу универзална Природа и релативна култура? Но самиот поим култура е артефакт создаден со издвојување на Природата. Културите, било да се тие различни или универзални, не постојат онолку колку што не постои и Природата. Постојат само природи-култури, и тие ја нудат единствената основа за споредување. Видете кај B. Latour, *We Have Never Been Modern*, trans. C. Porter, Edinburgh, Pearson Education LTD, 1993, p. 104.

²⁶ Поимот за афект на Спиноза не треба да се меша со поимот за емоција кој претставува посебна особина на афект која се раѓа од сознанието врз кое требало да повлијае. Афектот треба да се замисли како еден вид напнатост, влијание, останување без здив: црна дупка во просторот и времето која се шири токму пред струите со енергија да се сосредоточат кон конкретни емотивни одговори. Видете кај B. Spinoza, 1992, *Ethics, Treatise on the Emendation of the Intellect and Selected Letters*, trans. S. Shirley, S. Feldman (ed.), Cambridge, Indianapolis: Hackett Publishing Company, III, def. 3. За разликата помеѓу афект и емоција видете исто така кај B. Massumi, 1996, “The Autonomy of Affect”, in Paul Patton (ed.), *Deleuze: A Critical Reader*, Blackwell Publishers, pp. 217-239.

²⁷ I. Stengers, *Power and Invention: Situating Science*, trans. P. Bains, Minneapolis, University of Minnesota Press, 1997.

²⁸ Стенџерс тврди дека емпирискиот метод кој се засновува на директно набљудување го отфрла полето на потенцијали - неодредени сили (наместо дадени можности или детерминации) - од кое што еден факт излегува како факт. Фактот е секогаш *фактоид* - реалност исполнета со

grated information circuit. Yet this link arises a problem insofar as if we argue for an ontology developed from a technoscientific epistemology we risk falling into absolute relativism where epistemological knowledge prevents us from engaging with an ontology that is not already given.

²⁵ As Latour argues: “How can one establish a radical difference between universal Nature and relative culture? *But the very notion of culture is an artefact created by bracketing Nature off.* Cultures –different or universal- do not exist, any more than Nature does. There are only natures-cultures, and these offer the only possible basis for comparison.” See B. Latour, *We Have Never Been Modern*, trans. C. Porter, Edinburgh, Pearson Education Ltd, 1993, p.104.

²⁶ Spinoza’s notion of affect has not to be confused with the notion of emotion, which is a particular quality of affect springing from the awareness to have been affected. Affect has to be thought in terms of suspension, impact, and breathlessness: a black hole of space and time spreading just before energy-flows get channelled towards particular emotive responses. See B. Spinoza, 1992, *Ethics, Treatise on the Emendation of the Intellect and Selected Letters*, trans. S. Shirley, S. Feldman (ed.), Cambridge, Indianapolis: Hackett Publishing Company, III, def. 3. On the difference between affect and emotion see also B. Massumi, 1996, “The Autonomy of Affect”, in Paul Patton (ed.), *Deleuze: A Critical Reader*, Blackwell Publishers, pp. 217-239.

²⁷ I. Stengers, *Power and Invention: Situating Science*, trans. P. Bains, Minneapolis, University of Minnesota Press, 1997.

²⁸ Stengers argues that the empirical method predicated on direct observation dismisses the field of potentials – indeterminate forces (rather than given possibilities or determinations) - out of which a fact has emerged as a fact. A fact is always a *factoid* – reality imbued with potentials. It does not come from

потенцијали. Не доаѓа од друг факт (детерминанта), туку произлегува од експерименталното поле преку способноста на експериментот да се повтори безброј пати - согласно на извесни правилности и ритми. Оттука, еден факт секогаш подразбира и факт кој е во *настајување*. Со други зборови, емпирискиот доказ произлегува од едно потенцијално или експериментално поле на односи. Тој е резултатот или деривативниот ефект од едно такво поле. Прифаќањето на овој процес на настанување не упатува кон тоа да се позанимаваме со еден материјализам кој не се темели на поимот за инертна материја обликувана од идеи, или на материја која одразува очигледни факти, кои нам ни се достапни единствено преку филтерот на интерпретација. Ваквите пристапи ја отргнуваат материјата од движење, автономија, и трансформација. Видете кај I. Stengers, *Power and Invention: Situating Science*, trans. P. Bains, Minneapolis: University of Minnesota Press, 1997.

²⁹ Стендерс се потпира на дефиницијата за збиднувања на Вајтхед за да зборува за научни збиднувања кои ја надминуваат важноста на епистемолошките парадигми на Кун. Според Вајтхед, појавувањето на некој настан е поврзано со перцепција на времетраењата, кои се случуваат и поминуваат. Настаните се она за кое сме свесни при перцепцијата. Перцепцијата го покажува навлегувањето на предметите во настани. Сепак, перцепцијата не е чисто психолошка конструкција која ни е потребна за да ги разбереме предметите. Според Вајтхед предметите постојат пред нашите органи за чувство и перцептивно спознание. Со други зборови, нивното присуство не се објаснува со постоењето на нашите органи и не може да се сведе на интелектуални конструкции. Настаните не налагаат поделба меѓу осети и интелект, туку движење од една перцепција до друга, силната врска меѓу она што го согледуваме и она што го гледаме. Настаните опфаќа еден процес на индивидуација кој навлегува во перцепцијата на предметите: остварување на нивното потенцијално навлегување. Настанот прикажува еден синџир на пронаоѓање кој претставува креативност: непредвидливото влијание на предметите врз осетите кое ги конструира предметите. Токму во оваа смисла можеме да зборуваме за

another fact (determinant), but emerges from an experimental field through the capacity of the experiment to repeat itself an innumerable amount of times – according to certain regularities and rhythms. Hence, a fact always involves a *becoming* fact. In other words, the empirical evidence emerges from an experimental or potential field of relation. It is the outcome, the derivative effect of such field. Taking on this process of becoming leads us to engage with a materialism that is not based on the notion of inert matter shaped by ideas, or a matter reflecting self-evident facts, which are accessible to us only through the filter of interpretation. These approaches detract matter from movement, autonomy, and transformation. See I. Stengers, *Power and Invention: Situating Science*, trans. P. Bains, Minneapolis: University of Minnesota Press, 1997.

²⁹ Stengers draws on Whitehead's definition of events to talk about scientific events beyond the predominance of Kuhnian epistemological paradigms. According to Whitehead the emergence of an event is linked to the perception of durations, which happen and pass. Events are what we are aware of in perception. Perception indicates the ingression of objects into events. Yet perception is not a purely psychological construction we need in order to understand objects. For Whitehead, objects exist before our sense organs and our perceptual recognition. In other words, their presence is not explained by the existence of our organs and is not reducible to intellectual constructions. Events require no separation between senses and intellect but the movement from one perception to another, the intensive link between what we perceive and what we see. The event involves a process of individuation tapping into the perception of objects: an actualization of their potential ingression. The event exhibits a chain of invention that is creativity: the unpredictable impact of objects on the senses that constructs the objects. It is in this sense that we can talk of a nonlinear reality loop between the event and its perception, a-semiotic encodings and semiotic codification. See A. N. Whitehead, *Process and Reality: An Essay in Cosmology*, D. R. Griffin and D.W. Sherburne (eds.), London: The Free Press, 1947.

една нелинеарна јамка на стварноста помеѓу настанот и неговата перцепција, асемиотски кодови и семиотска кодификација. Видете кај A. N. Whitehead, *Process and Reality: An Essay in Cosmology*, D. R. Griffin and W. H. Sherburne (eds.), London: The Free Press, 1947.

³⁰ Иако киборгот ни нуди една претстава за женскоста која се оддалечува од органската природа, тој сепак ги остава природата и телото во рацете на есенцијалистичките метафизичари, бидејќи го одбегнува прашањето за материјалноста и каузалноста задржувајќи се на лингвистичкото ниво на кодови. Така женскоста останува заробена во доминантното ниво на означувачка семиотика.

³¹ Видете кај M. Gatens, “Towards a Feminist Philosophy of the Body”, in *Crossing Boundaries: Feminism and the Critique of Knowledges*, B. Caine, E. A. Grosz, and M. De Lepervanche (eds.), Sydney: Allen and Unwin, 1988, pp. 59-70. Исто видете кај E. Grosz, *Volatile Bodies, Toward a Corporeal Feminism*, Bloomington & Indianapolis: Indiana University Press, 1994; “Deleuze’s Bergson: Duration, the Virtual and a Politics of the Future”, Buchanan, Ian et al. (ed.), *Deleuze and Feminist Theory*, Edinburgh: Edinburgh University Press, 2000, pp. 214-234.

³² Во врска со афекти и перцепции видете кај G. Deleuze и F. Guattari, *What is Philosophy?*, trans. G. Burchell and H. Tomilnson, London: Verso, 1994, pp. 163-199.

³³ Во врска со ова видете кај L. Parisi, *Abstract Sex. Philosophy, Biotechnology and the Mutations of Desire*, New York and London, Continuum Press, 2004.

³⁴ За општи поими видете кај Spinoza, *Ethics*, II, 29, schol.; II, prop. 37-40; II, 11, 12, 19, 24, 25; II, def. 4; III, def. 2; IV, def. 30. За објаснување на динамиката на општите поими видете кај G. Deleuze, *Spinoza, Practical Philosophy*, trans. Robert Hurley, San Francisco: City Lights Books, 1988, pp. 54-55, 103; Исто видете кај G. Deleuze, *Expressionism in Philosophy: Spinoza*, trans. Martin Joughin, New York: Zone

³⁰ Although the cyborg provides us with a notion of femininity that moves away from organic nature, it still leaves nature and the body in the hands of essentialist metaphysics as it skirts around the question of materiality and causality by focussing on the linguistic level of codes. Thus femininity remains entrapped in the dominant level of signifying semiotics.

³¹ See M. Gatens, “Towards a Feminist Philosophy of the Body”, in *Crossing Boundaries: Feminism and the Critique of Knowledges*, B. Caine, E. A. Grosz, and M. de Lepervanche (eds.), Sydney: Allen and Unwin, 1988, pp. 59-70. See also E. Grosz, *Volatile Bodies, Toward a Corporeal Feminism*, Bloomington & Indianapolis: Indiana University Press, 1994; “Deleuze’s Bergson: Duration, the Virtual and a Politics of the Future”, Buchanan, Ian et al. (ed.), *Deleuze and Feminist Theory*, Edinburgh: Edinburgh University Press, 2000, pp. 214-234.

³² On affects and percepts, see G. Deleuze and F. Guattari, *What is Philosophy?*, trans. G. Burchell and H. Tomilnson, London: Verso, 1994, pp. 163-199.

³³ On this point, see L. Parisi, *Abstract Sex. Philosophy, Biotechnology and the Mutations of Desire*, New York and London, Continuum Press, 2004.

³⁴ On common notions, see Spinoza, *Ethics*, II, 29, schol.; II, prop. 37-40; II, 11, 12, 19, 24, 25; II, def. 4; III, def. 2; IV, def. 30. On the explanation of the dynamics of common notions, see G. Deleuze, *Spinoza: Practical Philosophy*, trans. Robert Hurley, San Francisco: City Lights Books, 1988, pp. 54-55, 103; See also G. Deleuze *Expressionism in Philosophy: Spinoza*, trans. Martin Joughin, New York: Zone Books, 1990, pp.145-

Books, 1990, pp. 145-154; 255-288.

³⁵ Овие нивоа на етичка врска се објаснети од Deleuze. Видете кај G. Deleuze, *Spinoza, Practical Philosophy*, trans. Robert Hurley, San Francisco: City Lights Books, 1988, pp. 125.

154; 255-288.

³⁵ These levels of ethic relation are discussed by Deleuze. See G. Deleuze, *Spinoza: Practical Philosophy*, trans. Robert Hurley, San Francisco: City Lights Books, 1988, pp. 125.